

Đi tìm những giá trị phổ quát

Thiện Chí

Từ khi Đức Chí Tôn khai Đạo, Thầy đã nhiều lần nhắc nhở môn đồ rằng Thầy mở Đạo kỳ này là thực hiện đại cuộc Quy nguyên.

Quy nguyên có nghĩa là trở về nguồn gốc sau những thời kỳ vạn sự, vạn vật được sanh hóa cùng cực, lại đến giai đoạn quay về chỗ khởi sanh. Gốc chỉ có một, mà ngọn thì thành muôn. Vì thiên hình vạn trạng nên các loài đều khác nhau về hình thức. Đối với loài người, chẳng những khác nhau về màu da sắc tóc, mà về tinh thần và tư tưởng lại càng có nhiều dị biệt. Từ đó nảy sinh khái niệm “Bản thể – hiện tượng” là hai phạm trù đi đôi như Âm với Dương, nhưng có những mối tương quan mật thiết.

Để giải thích lý tương quan ấy, các đạo gia nêu lên chủ thuyết “Đạo là Mẹ của muôn loài”¹, Nho gia nói “Thiên địa vạn vật đồng nhất thể”, Phật nói “Nhất thiết chúng sanh giai hữu Phật tánh”.

1. Thượng hạ hữu thủy, dĩ vi thiên hạ mẫu. Ký đắc kỳ mẫu, dĩ tri kỳ tử. Ký tri kỳ tử phục thủ kỳ mẫu. Một thân bất đãi. (Thiên hạ có khởi điểm. Khởi điểm ấy là mẹ thiên hạ. Đã được mẹ, thời biết con, trở về giữ mẹ, thân đến chết vẫn không nguy.) (Đạo Đức Kinh, chương 52, Nhân Tử Nguyễn Văn Thọ dịch).

Các triết gia thì đề cập khái niệm “Phổ quát đối ứng với bản sắc đa thù”. Về văn hóa, một triết gia viết: “Văn hóa nhân loại, trong bất kỳ trường hợp nào, cũng không thể quy gọn ở mức là tổng số của những nền văn hóa riêng biệt. Bởi vậy, Goethe kêu gọi các nhà thơ, các nghệ sĩ và các nhà tư tưởng hãy ra khỏi cái khung dân tộc mà Herder và các đồ đệ của ông khuôn họ vào.”⁻²

Thời nay, sự phân hóa tư tưởng con người ngày càng phức tạp, dẫn đến những mâu thuẫn ý thức hệ, chia rẽ giữa nội bộ các dân tộc, giữa các quốc gia. Chiến tranh và bạo lực liên tiếp bùng nổ, thế giới đang đứng trên bờ vực thẳm, lòng người hoang mang... Người ta đang đi tìm chỗ dựa tinh thần nơi các tôn giáo; nhưng lại thất vọng vì nạn kỳ thị tín ngưỡng. Giữa lúc ấy, Đấng cứu tinh đã đến, trao cho người thời đại thông điệp “Đại đồng quy nguyên”:

*“Thầy sắp cuộc dinh hoàn tái tạo,
Dụng huyền linh Đại Đạo vận hành,
Quyền Thầy hiệp cả vạn sanh,
Đông tây, kim cổ lập thành tương lai.”⁻³*

Đặc biệt, thông điệp này báo hiệu cơ “Thiên nhân hiệp nhất”, giải quyết cuộc diện bế tắc dựa trên năng lực hiệp đồng vạn sanh và vận dụng những giá trị phổ quát rút ra từ trong

2. Nguồn: Alain Finkielkraut, Tạp chí Người đưa tin UNESCO. Chuyên đề “1789– Một ý tưởng đã làm thay đổi thế giới”. Số tháng Sáu 1989, tr.30–33. Bản điện tử do triethoc.edu.vn thực hiện.

3. Đức Chí Tôn, Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo, 15–02 Quý Hợi (29–3–1983).

lịch sử văn minh xa xưa – hiện đại toàn cầu.

Những giá trị phổ quát là những tinh hoa tinh thần nâng cao nhân vị vượt không gian và thời gian. Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ khẳng định giá trị phổ quát ưu việt đều có trong mỗi cá thể con người không phân biệt giai cấp, chủng tộc hay tôn giáo. Đó là “Đạo tự hữu”. Nên Thánh giáo Cao Đài viết: *“Cái bản vị cao quý nhất của con người đối với vạn vật vạn linh cũng là cái rất quan trọng với chính nó trong cuộc sống xã hội nhân sinh. Cái chỗ chứng đắc của con người toàn diện là sống theo đúng bản vị của con người trong ý nghĩa bất tử bất biến.”*⁴

Sứ mạng trọng đại của Tam Kỳ Phổ Độ là làm thế nào vạch ra đường lối phát huy động lực thăng tiến từ bản vị ấy. Nên Đức Giáo Tông vẫn ưu tư: *“Nhưng than ôi! Nào có mấy ai hiểu thấu ý nghĩa đó để chấp nhận cho mình một đời sống chân chính trong sứ mạng hoằng giáo độ đời.”*⁵

Thế nên, Đức Chí Tôn Cao Đài mới gióng lên hồi chuông Khai Minh Đại Đạo để thức tỉnh những ai quên lãng Bản thể Chơn Nhơn của mình. Nhờ đó biết sống lẽ sống đích thực bằng giá trị “thiên hạ tối linh”, và dám lặp lại tuyên ngôn “Thiên thượng, thiên hạ duy Ngã độc tôn” của Đức Thích Ca Như Lai.

*“Đại Đạo vận hành trong lẽ Một,
Một mà tất cả phải làm sao?”*

4. Đức Giáo Tông Vô Vi Đại Đạo Thái Bạch Kim Tinh, Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo, 15-4 Tân Dậu (18-5-1981).

5. Ibid.

*Làm sao từ huệ được viên dung,
Duy ngã độc tôn biết chỗ dùng,
Thiên thượng bao trùm ơn đức cả,
Nhơn gian nhuần gội nghĩa tình chung.”⁻⁶*

Vậy những giá trị phổ quát giữa nhân gian là những gì có công dụng đại đồng; ở đâu, đối với bất cứ ai, đều đem lại sự chuyển hóa thân tâm trở nên tươi đẹp an vui, và sự nghiệp thăng tiến như Văn ngôn hào Lục ngũ quẻ Khôn viết: “Quân tử hoàng trung thông lý, chính vị cư thể. Mỹ tại kỳ trung, nhi sùng ư tứ chi, phát ư sự nghiệp, mỹ chi chí dã!” Hơn thế nữa, người sứ mạng lại lấy lòng Trời làm lòng mình, bao dung dưỡng dục quần sanh vô tư vô kỷ vô công, đó là giá trị phổ quát của Thiên Tâm, Chân Ngã bao trùm vũ trụ vạn vật.

*Vi nhân tử tài thành nhân vị,
Phật Thánh Tiên nhất lý do hà?
Vô tư vô dục vô tà,
Từ bi, bác ái, trung hòa lợi sanh.”⁻⁷*

Tóm lại, giá trị phổ quát gần gũi thiết thân con người nhất là “tấm lòng”, vì “*Tấm lòng của nhân loại mới chính là nơi chân lý cứu rỗi phát sinh tạo thế an bình cho nhân loại.*”⁻⁸

6. Đức Giáo Tông Vô Vi Đại Đạo Thái Bạch Kim Tinh, Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo, 15-01 Kỷ Mùi (11-2-1979).

7. Huấn từ của Đức Chí Tôn, Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo, 29-02 Mậu Ngọ (06-3-1978).

8. Đức Giáo Tông Đại Đạo Thái Bạch Kim Tinh, Cơ Quan Phổ Thông Giáo Lý Đại Đạo, 15-01 Giáp Dần (06-02-1974).